

**ПРАВИЛА
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ПРАВНИЧОГО ТУРНИРУ
«КРОК ДО ФЕМІДИ! GRADUS AD THEMIDEM!»,
для здобувачів старших класів закладів освіти**

1. Загальні положення

1.1 Турнір є командним змаганням школярів, що моделюють судовий процес, виконуючи ролі **Адвоката, Прокурора та Судді**.

1.2. Турнір складається з двох раундів. Команди розподіляються по кожному раунду шляхом жеребкування. Якщо кількість команд більше ніж три, то раунд відбувається паралельно.

1.3. У кожному раунді беруть участь 3 або 2 команди, які розподіляють між собою ролі:

- **Адвокат** – представляє сторону захисту, доводить невинуватість або пом'якшуючі обставини.
- **Прокурор** – представляє сторону обвинувачення, обґрунтовує вину та відповідальність.
- **Суддя** – аналізує доводи сторін, ставить уточнювальні питання, виносить «умовний вирок» і дає підсумкову оцінку процесу.

Якщо грає дві команди, то вони виступають у ролі **Адвоката та Прокурора**.

1.4. Перед початком раунду проводиться знайомство журі та членів команд.

1.5. Кожен раунд складається із окремих дебатів, де розглядається одна задача. Всього у раунді три або двоє дебатів.

1.6. Ролі між командами змінюються за схемою: у наступному бою **Адвокат стає Прокурором, Прокурор – Суддею, Суддя – Адвокатом**.

Команда, яка у бою є **Прокурором** обирає ситуаційну задачу, яку ще не грали у цьому раунді.

Протягом дебатів члени команди не можуть консультуватися з будь-якою особою, що не є членом команди, окрім керівника команди в перерві між дебатами.

1.7. Під час проведення раундів допускається фото- та відеофіксація з метою висвітлення заходу та подальшого аналізу виступів.

2. Регламент раунду

1. Презентація справи (модератор оголошує фабулу). – 2 хв.
2. Виступ Прокурора (обвинувачення). – 5 хв.
3. Уточнюючі питання від Адвоката. – 2 хв.
4. Виступ Адвоката (захист). – 5 хв.
5. Перехресні запитання Прокурора та Адвоката. – 4 хв.
6. Виступ Судді (аналіз позицій сторін, постановка запитань). – 4 хв.
7. Заключне слово Прокурора та Адвоката. – по 2 хв.
8. «Вирок» Судді та коментарі. – 3 хв.
9. Запитання журі. – 3 хв.
10. Оцінювання виступів.

3. Критерії оцінювання

3.1. Оцінювання здійснюється журі.

3.2. Якщо до складу журі входить 5-6 осіб, під час підрахунку балів відкидається одна найнижча оцінка. У разі, коли журі налічує понад 6 осіб, відкидаються як одна найвища, так і одна найнижча оцінка. Якщо ж членів журі 4 або менше, усі оцінки враховуються без змін.

3.3. Члени журі, які виставили граничні оцінки (найвищу чи найнижчу), на прохання модератора або будь-якої з команд зобов'язані обґрунтувати своє рішення.

3.4. Підсумковий бал виступу команди у дебатах розраховується як середнє арифметичне всіх оцінок з округленням до трьох знаків після коми. Оцінювання виступів відбувається за критеріями наданими у таблицях.

Таблиця оцінювання виступу Прокурора

№	Критерій оцінювання	Зміст критерію	Макс. балів
----------	----------------------------	-----------------------	--------------------

1	Юридична аргументованість обвинувачення	Обґрунтованість позиції, посилання на норми права, докази та логіку викладення	3
2	Послідовність і логічність виступу	Чіткість структури, узгодженість фактів, уміння відповідати на запитання	2
3	Переконливість і риторична майстерність	Емоційність, чіткість, виразність, уміння переконати журі та опонентів	2
4	Дотримання регламенту	Виступ у межах відведеного часу	1
5	Командна взаємодія та культура поведінки	Етичність, повага до опонентів, підтримка команди	2
Загальна кількість балів	10		

Таблиця оцінювання виступу Адвоката

№	Критерій оцінювання	Зміст критерію	Макс. балів
1	Обґрунтованість правової позиції захисту	Використання норм права, доказів, пом'якшуючих обставин, логіка доведення невинуватості	3
2	Уміння реагувати на аргументи опонента	Аналітичність, контраргументація, здатність оперативно відповідати	2
3	Культура мовлення та риторика	Чіткість, логічність, емоційність, переконливість	2
4	Дотримання регламенту	Виконання виступу в установлені часові рамки	1
5	Командна взаємодія та етика спілкування	Повага до сторін процесу, конструктивність дискусії, підтримка партнерів	2
Загальна кількість балів	10		

Таблиця оцінювання виступу Судді

№	Критерій оцінювання	Зміст критерію	Макс. балів
---	---------------------	----------------	-------------

1	Об'єктивність і неупередженість оцінки	Збалансований аналіз позицій сторін, відсутність суб'єктивності	3
2	Глибина юридичного аналізу	Знання правових норм, уміння оцінити аргументи обох сторін	2
3	Чіткість та аргументованість "вироку"	Логічне пояснення прийнятого рішення, узагальнення ключових тез	2
4	Культура мовлення та публічний виступ	Вміння лаконічно й грамотно висловлювати думки	1
5	Дотримання регламенту та культура дискусії	Виступ у межах часу, толерантна взаємодія з командами	2
Загальна кількість балів	10		

3.5. Підсумковий бал виступу команди у раунді розраховується як середнє арифметичне всіх оцінок отриманих на всіх дебатах з округленням до трьох знаків після коми.

4. Переможці Турніру

4.1 За підсумками двох раундів визначається сума балів та формується загальний рейтинг команд.

4.2. Переможцями вважаються команди, що зайняли найбільше балів та посилі перше, друге та третє місце у турнірній таблиці.

5. Модератор раунду

5.1. Модератора призначає голова журі. Модератор раунду – це особа, яка забезпечує належні умови для проведення змагання та дотримання його правил. Його головне завдання – організувати процес таким чином, щоб дискусія була конструктивною, а оцінювання – справедливим.

5.2. До обов'язків модератора належить контроль за виконанням регламенту та створення умов для якісної роботи журі. Він стежить за

поведінкою команд, оголошує умови завдань, слідкує за тим, щоб запитання не повторювалися, а дискусія залишалася змістовною. Також модератор контролює характер питань членів журі, які повинні бути лише уточнювальними за змістом. Важливим завданням є визначення способу початкового розподілу ролей між командами (жеребкування, конкурс капітанів тощо) та забезпечення того, щоб біля учасників не перебували сторонні особи.

5.3. Водночас модератор не перевіряє правильність відповідей учасників, не пояснює рішення журі та не вирішує суперечливих питань, які виходять за межі його компетенції.

5.4. Модератор має низку прав, серед яких: зупиняти учасників у разі порушення регламенту, вилучати повторювані чи некоректні запитання, припиняти неконструктивну дискусію. За погодженням із журі він може відсторонити команду від участі у дебатах, якщо вона систематично порушує правила. Також модератор може на власний розсуд надати додатковий час (до 1 хвилини) для виступу або запропонувати збільшення часу для окремих ролей за згодою журі. Крім того, він має право надавати слово керівникам команд чи глядачам, але лише після виставлення оцінок.

При цьому модератор не може самотійно змінювати регламент (окрім випадків, прямо передбачених його правами), зупиняти учасників до завершення відведеного часу, коментувати їхні виступи чи висловлювати власну думку. Він також не має права порушувати правила Турніру або ставити спрямовуючі запитання.

6. Форс-мажорні обставини.

6.1. У разі технічних збоїв, відсутності електроенергії чи інших обставин, що унеможливають проведення раунду, рішення про перенесення або повторення приймає Оргкомітет.